

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Jacek Kościelniak**

Warszawa, dnia 8 luty 2011 r.

**Pan
Marek WOSZCZYK
p.o. Prezesa
Urzędu Regulacji Energetyki**

LWR-4101-23-01/2010
P/10/049

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Południowo-Zachodni Oddział Terenowy Urzędu Regulacji Energetyki z siedzibą we Wrocławiu, zwany dalej „Oddziałem URE”, w przedmiocie realizacji zadań związanych z tworzeniem i utrzymywaniem zapasów paliw przez elektrownie i elektrociepłownie w latach 2009-2010 (3 kwartały).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 13 stycznia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli – stosownie do art. 60 ustawy o NIK – przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skontrolowaną działalność Oddziału URE, mimo stwierdzonych nieprawidłowości. Przyjęta ocena wynika z uwag i ocen częściowych zaprezentowanych poniżej.

1. Na przestrzeni badanego okresu Oddział URE nie w pełni realizował obowiązki zaliczane do jego właściwości rzeczowej, określonej w §2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 4 lipca 2002 r. w sprawie szczegółowego zasięgu terytorialnego i właściwości rzeczowej oddziałów Urzędu Regulacji Energetyki². Oddział URE nie kontrolował bowiem przestrzega-

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 107, poz. 942.

nia przez przedsiębiorstwa energetyczne warunków prowadzenia działalności objętej wymogiem uzyskania koncesji (§2 pkt 4 rozporządzenia) w zakresie utrzymywania wymaganych zapasów paliw, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne³, a w związku z tym także prowadzenia ewentualnych postępowań w sprawie wymierzenia kary pieniężnej – na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 2 przywołanej wyżej ustawy – za nieprzestrzeganie obowiązku utrzymywania zapasów paliw (§2 pkt 1 lit. d rozporządzenia). Nie weryfikowano także sposobu utrzymywania zapasów paliw, który winien zapewnić – w myśl §4 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych⁴ – bezpieczeństwo osób i składowania, ochronę środowiska, oraz składowanie i pobieranie paliw w sposób ciągły w ciągu całego roku.

Powyższa sytuacja – jak wynika z wyjaśnień dyrektora Oddziału URE⁵ – była następstwem przypisania Departamentowi Przedsiębiorstw Energetycznych URE (w ramach regulaminu organizacyjnego URE⁶) zadań w zakresie monitorowania i kontrolowania realizacji obowiązku utrzymywania zapasów paliw (§17 ust. 2 pkt 21 regulaminu), jak też prowadzenia postępowań w sprawach wymierzania kar pieniężnych (§17 ust. 2 pkt 26 regulaminu). Zauważyć jednak należy, że powyższe kompetencje Departamentu Przedsiębiorstw Energetycznych URE nie wykluczały przywołanych wcześniej i podobnych kompetencji Oddziału URE, wynikających z rozporządzenia Ministra Gospodarki z 4 lipca 2002 r. Do tych zadań Oddziału URE odwołuje się również powołany regulamin organizacyjny URE w §22 ust. 1 i szczególnie w ust. 2 pkt 1 lit. e oraz pkt 5 w związku z ust. 3.

W latach 2009-2010 (3 kwartały) Departament Przedsiębiorstw Energetycznych URE w związku z planowanymi kontrolami⁷ zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych zajmujących się wytwarzaniem energii elektrycznej lub ciepła, dwukrotnie zwracał się do Oddziału URE z prośbą o wytypowanie do tych kontroli w sumie 8 przedsiębiorstw, zlokalizowanych na obszarze zgodnym z jego właściwością terytorialną. Badania wskazanych przez Oddział URE przedsiębiorstw przeprowadzone zostały na dzień 1 listopada 2009 r. i 1 stycznia 2010 r., a o ich wynikach, świadczących o braku wymaganej ilości zapasów paliw

³ Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 39, poz. 338 ze zm. – z tym, że od 3 lipca 2010 r. wyłączono wymienione warunki składowania zapasów węgla brunatnego (zmiana wprowadzona przez §1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 19 maja 2010 r. - Dz. U. Nr 108, poz. 701), zatem także kontrola została ograniczona w tym zakresie.

⁵ Pismo nr OWR-090-1(2)/2010/JD dyrektora Oddziału URE z 3 grudnia 2010 r. do kontrolera NIK.

⁶ Obecnie obowiązujący, wprowadzony zarządzeniem nr 1/2010 Prezesa URE z 26 kwietnia 2010 r.; podobnie było w poprzednio obowiązującym regulaminie organizacyjnym URE, wprowadzonym zarządzeniem Prezesa URE nr 2/2007 z 9 listopada 2007 r.

⁷ Prowadzonymi w formie zbierania informacji drogą ankietową.

w dwóch przedsiębiorstwach energetycznych z terenu działania Oddziału URE, tj. w [...] ⁸ i w [...] ⁹, a także o wszczęciu wobec tych przedsiębiorstw postępowań w sprawie wymierzenia kary pieniężnej – Departament Przedsiębiorstw Energetycznych URE poinformował Oddział URE po ponad 9 miesiącach, tj. 7 października 2010 r.

2. Zgodnie z kompetencjami wynikającymi z §2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 4 lipca 2002 r. oraz określonymi w §22 ust. 2 pkt 1 lit b regulaminu organizacyjnego URE z 26 kwietnia 2010 r. ¹⁰, Oddział URE w badanym okresie przeprowadził 444 postępowania administracyjne zakończone wydaniem decyzji w sprawach dotyczących koncesji na wytwarzanie, przesył, dystrybucję i obrót energią elektryczną, ciepłem, paliwami ciekłymi i gazowymi, a także taryf na energię elektryczną i ciepło. Wielkości te obejmowały 3 przypadki skorzystania przez dyrektora Oddziału URE z przewidzianej przepisem §2 pkt 1 lit. b rozporządzenia Ministra Gospodarki z 4 lipca 2002 r. możliwości zwolnienia przedsiębiorstwa z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryf na energię elektryczną w związku z jego działalnością w warunkach konkurencji. Nie obejmowały natomiast decyzji podjętych w związku z uprawnieniem wynikającym z art. 41 ust. 2 i 3 ustawy – Prawo energetyczne oraz z §2 pkt 1 lit. a rozporządzenia Ministra Gospodarki z 4 lipca 2002 r., dotyczącym prowadzenia postępowania w sprawie zmiany lub cofnięcia koncesji na wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucję i obrót ciepłem oraz na wytwarzanie energii elektrycznej w skojarzeniu z ciepłem. Dyrektor Oddziału URE nie miał bowiem możliwości skorzystania z tego uprawnienia, w sytuacji niezasięgania w przedsiębiorstwach energetycznych przez Oddział URE – w trybie §22 ust. 2 pkt 5 regulaminu organizacyjnego URE – informacji o utrzymywanych poziomie zapasów paliw, mogących wskazać na przypadki ciągłych niedoborów stanu zapasów paliw.

3. Chociaż na obszarze województw dolnośląskiego i opolskiego ¹¹ funkcjonowały 4 zakłady energetyczne wykorzystujące w procesie wytwarzania w kogeneracji ciepła i energii elektrycznej technologii wspólnego spalania paliw konwencjonalnych i biomasy, Oddział URE nie przeprowadzał w badanym okresie ich monitorowania pod kątem wykorzystania i gromadzenia paliw nie objętych obowiązkiem tworzenia zapasów (nie miał takiego obo-

⁸ Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.) w związku z art. 11 ust. 4 ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie przedsiębiorstwa.

⁹ Vide przypis 8.

¹⁰ W poprzednim, obowiązującym od 9 listopada 2007 r. do 25 kwietnia 2010 r., regulaminie organizacyjnym URE analogiczne kompetencje Oddziału określone zostały w §21.

¹¹ Obszar tych województw odpowiada zasięgowi terytorialnemu Oddziału.

wiązku). Brak takiego działania nie pozwalał na rozpoznanie przez Oddział URE wpływu zużycia niekonwencjonalnych paliw na wielkość zapasów paliw tradycyjnych.

4. Najwyższa Izba Kontroli nie zgłasza zastrzeżeń do sposobu uznawania kosztów utrzymania zapasów paliw w zatwierdzanych przez Oddział URE taryfach, uwzględniającego zarówno pokrycie uzasadnionych kosztów działalności gospodarczej przedsiębiorstw energetycznych, jak i ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen i stawek opłat, stosownie do art. 45 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne¹². W badanym okresie Oddział URE wydał 70 decyzji (zatwierdzających i odmawiających) dla taryf na ciepło oraz 32 decyzje o zmianach w stosowanych taryfach na ciepło, które dotyczyły w sumie 50 przedsiębiorstw energetycznych, w tym 8 elektroenergetycznych.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o: ***rozważenie upoważnienia pracowników Oddziału URE do kontroli przestrzegania warunków prowadzenia działalności objętej obowiązkiem uzyskania koncesji w zakresie utrzymywania wymaganych zapasów paliw, co umożliwi także realizację zadań w zakresie ewentualnego nakładania kar pieniężnych za nieprzestrzeganie tego obowiązku.***

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pana Prezesa, w terminie jednego miesiąca od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium NIK.

¹² A także rozporządzenia Ministra Gospodarki z 2 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. Nr 128, poz. 895 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki z 9 października 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło (Dz. U. Nr 193, poz. 1423), zastąpionego rozporządzeniem Ministra Gospodarki z 17 września 2010 r. w tej samej sprawie (Dz. U. Nr 194, poz. 1291).